

zondag 27 augustus 2023 in het Kruispunt

lezing oude testament (lector)

Jesaja 51, 1-6

Jesaja 51, 1-6

51 1 Luister naar Mij,
jullie die gerechtigheid najagen,
jullie die de HEER zoeken.

Kijk naar de rots waaruit je gehouwen bent,
naar de diepe groeve waar je gedolven bent.

2 Kijk naar Abraham, jullie vader,
naar Sara, die jullie heeft gebaarde;
toen Ik hem riep was hij alleen,
maar Ik heb hem gezegend en talrijk gemaakt.

3 De HEER troost Sion,
Hij biedt troost aan haar ruïnes.

Hij maakt haar woestenij aan Eden gelijk,
haar wildernis wordt als de tuin van de HEER.
Het zal een oord zijn van vreugde en gejuich,
waar muziek en lofzang klinken.

4-5 Mijn volk, luister aandachtig naar Mij,
mijn natie, leen Mij je oor.

De wet vindt zijn oorsprong in Mij,
en mijn recht zal een licht zijn voor alle volken.

In een oogwenk breng Ik de zege nabij,
de redding is al onderweg;

Ik zal krachtig rechtspreken over de volken.

De eilanden hebben hun hoop op Mij gevestigd,
ze zien uit naar mijn krachtig optreden.

6 Kijk omhoog naar de hemel,
kijk naar de aarde beneden:

al vervliegt de hemel als rook,
al valt de aarde uiteen als een oud gewaad

en sterven haar bewoners als muggen,
de redding die Ik breng, zal voor altijd blijven,
mijn gerechtigheid kent geen einde.

lied

Liedboek 803, 1.2.3. Uit Oer is hij getogen...

lezing nieuwe testament (lector)

Matteüs 16, 21-27

Matteüs 16, 21-27

21 Vanaf die tijd begon Jezus zijn leerlingen duidelijk te maken dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel zou moeten lijden door toedoen van de oudsten, de hogepriesters en de schriftgeleerden, en dat Hij gedood zou worden, maar op de derde dag uit de dood zou worden opgewekt. 22 Petrus nam Hem terzijde en begon Hem fel terecht te wijzen: 'God verhoede het, Heer! Dat zal U zeker niet gebeuren!' 23 Maar Jezus keerde hem de rug toe met de woorden: 'Ga terug, Satan, achter Mij! Je bent een valstrik voor Me. Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat mensen willen.' 24 Toen zei Jezus tegen zijn leerlingen: 'Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen. 25 Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het behouden. 26 Wat heeft een mens eraan de hele wereld te winnen als dat ten koste gaat van zijn leven? Wat kan hij geven in ruil voor zijn leven? 27 Wanneer de Mensenzoon komt, in gezelschap van zijn

engelen en bekleed met de stralende luister van zijn Vader, dan zal Hij iedereen naar zijn daden belonen.

lied

Liedboek 835, 1.2.3. Jezus, ga ons voor...

uitleg en overweging

Gemeente, lieve mensen van onze Heer,

---tiny house---

Een mens heeft veel teveel spullen.
Wat komt er niet allemaal bij elkaar
in de loop der jaren.

Ik heb gelezen over een gezin van vijf personen
(ouders en drie kinderen)
die hadden besloten om hun prachtige woonhuis
te laten voor wat het is
en te verhuizen naar een Tiny House.

Een tiny house is een minimaal huisje, alles is klein.
Een soort camperen,
maar dan voor altijd.

Je moet alles wegdoen wat je niet echt heel erg nodig hebt.

Er is dan geen zolderkamer met rommel meer,
geen onuitgepakte verhuisdozen.
Alle dingen die zich alleen maar ophopen
die moeten allemaal weg
- omdat er gewoon geen ruimte voor is.

Een heel ander leven, leven met weinig dingen,
alles is klein en minimaal.
Weinig spullen, weinig ruimte.

Vaak staan deze huisjes op een camping.
En ze horen ook al niet meer bij het onroerend goed,
ze hebben vaak wielen of zijn anderszins verplaatsbaar.

Dit gezin had ervoor gekozen
omdat ze wilden leven met
niet meer dan het noodzakelijke.

Wat is nodig en wat kun je missen?
Zij wilden niet meer vastzitten aan het materiele leven.
Minder hebben om op te moeten letten

en meer van het leven merken.

Van de natuur en van elkaar.

De beperking in ruimte en oppervlak helpt je om het wezenlijke te waarderen, dat is de achterliggende gedachte.

Er is best veel moed voor nodig om een stukje veilig leven uit handen te geven en te geloven dat je zo een vervulder, tevredener, althans opener leven hebt, opener omdat je de wereld en de mensen niet meer bekijkt door de bril van wat je hebt en kunt.

Het gezin in kwestie was enorm gelukkig met hun keuze. Hun bezit was heel overzichtelijk geworden, ze waren van een hoop zorgen bevrijd, de beperking bracht hen een stuk dichterbij het wezenlijke van het leven, dichterbij waarvoor je hier op aarde bent.

Anderen bekeken die stap die zij hadden gezet meewarig, vanuit het oogpunt van verlies van mogelijkheden, maar voor hen was het alleen maar winst.

ooooooo

"Wie zijn leven wil behouden, zal het verliezen, wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het behouden" zei Jezus.

En:

"Wat heeft een mens eraan de hele wereld te winnen als dat ten koste gaat van zijn leven?"

Deze woorden van Jezus zouden de inspiratiebron geweest kunnen zijn voor mensen die in een tiny house gaan wonen.

Dat is misschien niet wat Jezus ermee bedoelt, maar het gaat wel in die richting: minder aan het leven vastzitten en daardoor meer van het leven merken.

De weg van Jezus was ook een weg van kwetsbaarheid en pijn. Van afzien ook.

Van beperken tot het wezenlijke.

De mensenzoon had geen plek om zijn hoofd neer te leggen,
zo heeft hij vaker van zichzelf gezegd.

---satan---

oooooooo

Maar ik kan me voorstellen dat de meesten van u vanmmorgen
eerder blijven haken bij iets anders
dat de mensenzoon zegt.

Hij zegt "Satan" en hij bedoelt daarmee Petrus,
een van zijn leerlingen.
Dat is buitengewoon heftig!
Hij reageert als door een wesp gestoken op de
toch goed bedoelde woorden van Petrus.

Dat Petrus niet wil dat Jezus iets ergs overkomt,
is toch eigenlijk wel begrijpelijk.

Als een vriend tegen je zegt:
het gaat verkeerd aflopen met mij
- dan heb je toch een reactie van:
ik ga er alles aan doen dat dat niet gebeurt,
ik zet me voor je in, er zijn vast nog mogelijkheden.

Petrus krijgt een uitbrander. "Satan, jij!"

En dat terwijl hij een paar verzen terug
nog de grootst denkbare complimenten kreeg.

Toen had Jezus hem de rots genoemd
waarop de kerk gebouwd kon worden.
Dat was nadat Petrus als enige van de leerlingen
Jezus de Messias had genoemd.

Rotsman Petrus wordt van fundament tot struikelblok
- binnen een paar verzen.

Dat Jezus zo fel reageert moet komen
doordat hij een verbinding voelt
met het verschijnen van satan in de woestijn,
aan het begin van zijn weg,

de grote tegenstander die hem van zijn weg af wilde brengen.

Toen het er om ging of Jezus voor zichzelf zou kiezen,
of aan zijn opdracht trouw zou blijven.

De felle reactie van Jezus zegt dus niet
hoe hij tegen Petrus aankijkt,
maar drukt uit wat dit bij hem oproept:
de tegenspeler is er weer!

Er is iets aangerakt waar hij het moeilijk mee heeft.
Juist nu hij zijn leerlingen heeft laten weten
dat hij naar Jeruzalem zal gaan en
dat hem daar niets goeds te wachten staat.

"Kies voor jezelf en vergeet je opdracht" -
- dat was de stem van de satan geweest.
En in wat Jezus Petrus hoort zeggen - hoort hij deze stem weer.

Maar Jezus moet niet voor zichzelf kiezen,
hij moet kiezen voor het doel
waarvoor hij op aarde is.

Hij moet niet overstag gaan voor de verzoeking:
pijn en honger voorkomen,
dus het leven veilig en betrouwbaar
en voorspelbaar te maken.

Dat is waarom mensen in grote huizen wonen:
zorgen dat alles er is wat je
ooit nodig zou kunnen hebben
voor een veilig en betrouwbaar leven.

De aankondiging van de lijdensweg door Jezus
is liturgisch gesproken meer thuis
in de veertig-dagen-tijd,
en komt dan vast nog wel weer langs.

Maar voor nu is belangrijk dat Jezus hiermee ook iets zegt
over de richting waarin zijn volgelingen
zouden kunnen leven.

Petrus wil het leven van Jezus zoveel mogelijk
beschermen en veiligstellen,

maar op die manier gaat leven juist verloren.

Als je minder veiligstelt merk je meer van het leven,
niet minder.

Zit je dichterbij waarvoor je op aarde bent.

Niet alleen Jezus moet zo leven,
het is ook de leef-richting voor zijn volgelingen.

---afzien---

In een tiny house gaan leven is geen zelfverloochening, nee.
Ook geen kruis op je nemen
waar Jezus het over heeft.

Maar gaat wel een beetje in die richting.

Het betekent wel dat je een beetje afstand neemt
van jezelf, van je veilige leefwijze.

En dichterbij bent bij wat natuur voor je betekent,
dichterbij wat tijd en ruimte voor je betekent.
Afzien van het bestaansgemak,
dichterbij wat belangrijk is.

De leerlingen van Jezus zijn dan weliswaar
niet naar een tiny house gegaan,
maar hebben we zo'n soort beweging gemaakt:

ze hebben het leven
dat ze tot dan toe hebben geleid
"verloren"

maar in het volgen van Jezus
het meest waardevolle van hun leven ontdekt.

Kruis dragen - of hoe je het ook wilt noemen -
heeft hen niet tot zielige mensen gemaakt.
Maar tot mensen met een waardevol verhaal.

Hun leven werd onveilig, onvoorspelbaarder ook.
Maar ze zaten veel dichterbij
waar hun leven er voor was.

Mislukking maakte hen rijper,

vernedering maakte hen wijzer.

Hun leven werd er echter en dieper door.

---kruis---

Ach, en wij weten eigenlijk ook wel
dat veel spullen of
veel verworvenheden of voorzieningen
je leven niet veiliger of betrouwbaarder maken.

Er kan zomaar een heftige gebeurtenis,
of een onheilspellende ziekte,
je leven binnenvallen en
je bij de essentie van het bestaan brengen.

Gebeurtenissen of situaties waardoor alles
wat je in je leven bij elkaar hebt gebracht
aan bezit en mogelijkheden
niet meer van belang is

en je ontdekt dat je in dit bestaan
maar een héél klein beetje ruimte inneemt.

Jezus nodigt zijn volgelingen van toen en van nu uit
om meteen
dicht bij de essentie van het bestaan te leven.

Gericht te zijn, niet op de spullen van het leven,
maar op de bedoeling van je leven.

Dat heeft vaak iets weg van kruis op je nemen,
van afzien dus.

Calvijn heeft er de nadruk op gelegd dat
aanvaarden van een kruis iets anders is
dan verdragen van een kruis.

Verdragen is passief,
aanvaarden drukt een actieve handeling uit.

Je kiest misschien wel voor ongemak,
maar ook voor een richting in je leefwijze.

Je leven groot en veilig maken,

dat is een weg waardoor je het leven verliest,
want je verliest vooral het zicht op waartoe je bestemd bent.

Door loslaten ontvang je,
door vasthouden verlies je,

- het is een diepe levenswijsheid,
gegroeid uit de weg van Jezus op aarde.

Maar het blijft ook een wijsheid waar wij mensen,
volgelingen van Jezus,
nog steeds mee worstelen.

Amen.

© Jan-Hendrik Kip

stilte

lied

Liedboek 843 Wat te kiezen...